

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์
การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์
หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/67

วันที่ 21 - 22 มิถุนายน 2562

จาก ทต.แม่สาย อ.แม่สาย จ.เชียงใหม่ ผู้เข้าร่วมทั้งหมด 62 คน

**นายณพัชร สิงห์ศักดิ์ ที่ปรึกษาด้าน
ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิตุสงฆ์**

นำกล่าวต้อนรับคณะผู้อบรม โดยเกริ่นนำถึงที่มาของโครงการร้อยใจรักษ์ว่า เป็นโครงการพระดำริของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี ที่มีหลักสำคัญ คือ เน้นแนวทางการพัฒนาคน โดยการให้โอกาสกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้มีทางเลือกในการประกอบอาชีพอย่างสุจริต

เริ่มจากการให้สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ที่สำคัญ คือ แหล่งน้ำ และเตรียมความพร้อม นำไปสู่การพัฒนา โดยมุ่งเน้นขยายการพัฒนาจากด้านแหล่งน้ำ สู่การเกษตร และสู่การพัฒนาอาชีพ เพื่อขจัดเงื่อนไขในพื้นที่ สร้างสภาวะแวดล้อมใหม่ เพื่อไม่ให้กลับไปสู่สภาพเดิม

ทั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้อบรมจะได้รับความรู้อันเป็นประโยชน์ รวมถึงน้อมนำศาสตร์พระราชา “การเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” มาดำเนินการพัฒนาให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดี และมีความมั่นคงในชีวิต โดยที่ไม่ต้องไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบัน ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ

ได้กล่าวถึง ความเป็นมาของโครงการร้อยใจ
รักษ์ โดยเริ่มจากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรม
ราชูปถัมภ์เข้ามาดำเนินการ ในหมู่บ้านห้วยส้าน และ
หมู่บ้านข้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้
นำแนวทางการพัฒนาทางเลือก ใช้สร้างโอกาสในการ
ปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มา
เป็นอาชีพที่สุจริต

สำหรับหลักสูตรการอบรมนี้รัฐบาลได้แต่งตั้ง
คณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ โดยมี
นโยบายที่สำคัญ คือการขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่
อำเภอชายแดนใน 4 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย
แม่ฮ่องสอน และพะเยา รวมทั้งสิ้น 19 อำเภอ

โดยมีมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ดำเนินการในการจัด
ฝึกอบรม

ทั้งนี้สิ่งที่คาดหวังในการอบรมนี้ คือ การมี
ส่วนร่วมแลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำ
ประสบการณ์การเรียนรู้แนวทางพระราชดำริ
หลักการทรงงาน และศาสตร์พระราชา “*เข้าใจ
เข้าถึง พัฒนา*” ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่าง
เหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและ
แก้ปัญหาของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการ
ดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือก ในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายฉัตรชัย คัดอ่าง เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ 1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดี ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้ 2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด นั่นคือ สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงิน และพึ่งพาตนเองได้ 3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ โดย โครงการร้อยใจรักษ์ได้มีการสำรวจข้อมูลจริงพร้อมทั้งการคืนข้อมูลให้ชาวบ้านรู้ปัญหาของตนเอง และ 4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

01 การเรียนรู้ระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำ โดยใช้อ่างพวงขอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงการทำงานบูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ ท้องที่ท้องถิ่น โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : การสร้างอ่างพวงในแต่ละบ่อต้องมีระยะห่างประมาณกี่เมตร

ตอบ : ระยะห่างต่อบ่อประมาณ 12 – 20 ไร่

ถาม : หลังจากทำบ่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว สามารถจูนน้ำได้ทันทีหรือไม่

ตอบ : สามารถนำน้ำบรรจุในอ่างได้เลยทันที

ถาม : สามารถขุดเจาะให้ลึกเกิน 2.5 เมตรได้หรือไม่

ตอบ : สามารถออกแบบขนาดบ่อได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่

02 เกษตรพอเพียง พืชระยะยาว ไม้ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนา ต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้ เพื่อการส่งออก CP

และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิตและการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : หากโครงการถอนตัว แปลงไม้ผลชนิดนี้ของชาวบ้านจะได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากโครงการ

ตอบ : จะได้รับความรู้ การรองรับผลผลิต รวมทั้งรายได้จากการทำงานในพื้นที่ของตน รวมถึงกล้าพันธุ์ที่โครงการส่งเสริมปลูกให้

ถาม : ในการทำงานในพื้นที่ของตนร่วมกับโครงการได้ค่าแรงวันละกี่บาท

ตอบ : รายวันละ 300 บาท

ถาม : ผลผลิตมะม่วงน้ำดอกไม้ที่มีคุณภาพดี ที่ CP รับซื้ออยู่ที่ขนาดกี่กรัม ราคา กิโลละเท่าไร

ตอบ : 285 กรัม ราคา กิโลกรัมละ 68 บาท

ถาม : การดูแลมะม่วง ในช่วงระยะที่ผ่านมาใช้ต้นทุนประมาณเท่าใด

ตอบ : ประมาณที่ 4 หมื่นบาท ต่อ 10 ไร่

ถาม : การขายผลผลิตมะม่วงในปีนี้มีรายรับเท่าไร

ตอบ : ประมาณ 2 แสนกว่าบาท

ถาม : แกลบใช้เป็นปุ๋ยในนาข้าวใช่หรือไม่

ตอบ : ใช้สำหรับไถกลบพร้อมกับปุ๋ย ก่อนลงปลูก

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อีโตเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร 1 ไร่ 1 แสน (เป้าหมาย คือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการหมักดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปุ๋ยสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ข้าวที่ผลิตได้ โดยส่วนใหญ่แล้วขายให้กับคนในชุมชนใช้หรือไม่

ตอบ : ขายให้กับคนในชุมชนและชุมชนข้างเคียงเป็นหลัก ซึ่งจะเป็นการกระจายรายได้ให้กับคนในชุมชนด้วยตนเอง

ถาม : ส่วนผสมของหัวเชื้อสารชีวภัณฑ์ ประกอบด้วยอะไรบ้าง

ตอบ : ส่วนผสมของหัวเชื้อสารชีวภัณฑ์ ประกอบด้วย ข้าวสาร ข้าวเปลือก และหัวเชื้อสารชีวภัณฑ์

ถาม : ใช้ระยะเวลาในการบ่มเชื้อนานเท่าไร

ตอบ : ประมาณ 2 อาทิตย์ สามารถเก็บรักษาได้นานถึง 6 เดือน

ถาม : วิธีการใช้งานของหัวเชื้อสารชีวภัณฑ์

ตอบ : สำหรับเชื้อไตรโคเดอร์มา นำหัวเชื้อมา 1 ถัง ละลายในน้ำสะอาด 100 ลิตร และสำหรับเชื้อเมธาไลเซียม และบิวเวอร์เรีย นำหัวเชื้อมา 1 ถัง ละลายในน้ำสะอาด 40 ลิตร จากนั้นทำการกรองแยกกาก นำเฉพาะส่วนน้ำไปฉีดพ่นในแปลงการเกษตรในลำดับต่อไป

ถาม : สารชีวภัณฑ์สามารถใช้กับพืชชนิดใดได้บ้าง

ตอบ : สามารถใช้กับพืชได้ทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นพืชไร่หรือพืชสวน

ถาม : สามารถใช้สารชีวภัณฑ์ทั้ง 3 ชนิดนี้ร่วมกันได้หรือไม่

ตอบ : หัวเชื้อบิวเวอร์เรียสามารถฉีดร่วมกับหัวเชื้อเมธาไลเซียมได้ เพื่อประสิทธิภาพในการกำจัดแมลง มีข้อแนะนำคือ หลังจากฉีดพ่นหัวเชื้อทั้งสองชนิดนี้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ควรเว้นระยะประมาณ 3 วัน จึงจะสามารถฉีดพ่นหัวเชื้อไตรโคเดอร์มาได้

04

การทำปศุสัตว์

การส่งเสริมปศุสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ต้นกล้วยที่จะนำมาทำเป็นอาหารหมัก ต้องเป็นต้นกล้วยพันธุ์ใด

ตอบ : ต้นกล้วยทุกสายพันธุ์

ถาม : มีอาหารลดต้นทุน สำหรับไก่หรือไม่

ตอบ : สามารถใช้หญ้าเนเปียร์สับผสมกับเศษอาหารเป็นอาหารไก่ได้

ถาม : เป็ดไข่ จะสามารถให้ไข่ได้ประมาณกี่ฟองต่อเดือน

ตอบ : ประมาณ 30-40 ฟองต่อเดือน

ถาม : ต้นพันธุ์หญ้าเนเปียร์หวานอิสราเอล สามารถหาซื้อได้จากแหล่งใด

ตอบ : ในปัจจุบันหญ้าเนเปียร์หวานอิสราเอล มีการเพาะพันธุ์ขายแล้วทั่วประเทศ เราสามารถสั่งซื้อได้ทั่วไปในอินเทอร์เน็ต

ถาม : หญ้าเนเปียร์หวานอิสราเอล ราคาพ่อนพันธุ์อยู่ที่เท่าไร

ตอบ : ราคาประมาณ 1 – 4 บาท แล้วแต่ผู้จำหน่ายและปริมาณการสั่งซื้อ

ถาม : สามารถปลูกได้ทุกพื้นที่หรือไม่

ตอบ : สามารถปลูกได้ทุกพื้นที่ ขอแนะนำคือ ควรให้น้ำสม่ำเสมอ และไม่ควรปลูกในที่ชื้นแฉะมากเกินไป

ถาม : เป็ดไข่ ราคาแม่พันธุ์อยู่ที่ประมาณเท่าใด

ตอบ : ตัวละ 280 บาท

ถาม : เป็ดตัวแม่ กับตัวผู้ จะแตกต่างกันอย่างไร

ตอบ : ตัวผู้จะมีหงอน ส่วนตัวเมียปากจะแบนกว่าตัวผู้เล็กน้อย

การแลกเปลี่ยนภาค ราชการกับการดำเนิน การโครงการร้อยใจรักษ์

นายดวงแก้ว ยานทา ผู้ใหญ่บ้านบ้านเมือง
งามเหนือ และ นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอ
แม่สาย ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักษ์ และได้
บรรยายถึงความเป็นมาเหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนิน
โครงการ ดังนี้

ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมี
ปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับ
รุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือดร้อนในการใช้
ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมี
หน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วน
ราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมเป็น
จำนวนมากและได้จัดประชุมเพื่อหาความร่วมมือ
ในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า ร้อย
ละ 80 และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการ
ร้อยใจรักษ์ทั้งหมด

ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยसान
หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมามีการดำเนินการต่อ
อีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็น
ต้นแบบการพัฒนาาร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการ
ดำเนินการคือศึกษาพื้นที่ สํารวจข้อมูลเศรษฐกิจ
สังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล แล้วคืนข้อมูล
ให้แก่ชุมชน ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่
ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการ
ประชาคมซึ่งในเวทีการประชาคมได้มีหลายหน่วยงาน
เข้ามาร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการ
แก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชาคมทำให้ได้
แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหา
อาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหา
แล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้
ดำเนินการประชาคมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อ
การบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วน
ร่วมและได้ดูแลกันเอง

คำถามจากผู้เข้าร่วมอบรมการแลกเปลี่ยนภาค ราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

ถาม : ในพื้นที่ยังมีผู้เสพยาใหม่ เพิ่มขึ้นหรือไม่

ตอบ : ยังมีอยู่ บางรายก็เป็นกลุ่มอาสาค้าฝิ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 ซึ่งหากพบว่ามีสารเสพติด ก็จะนำเข้าบำบัดในรุ่นต่อไป

ถาม : เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ ในพื้นที่ ได้มีการจัดตั้งด่านเพื่อตรวจสอบสารเสพติดหรือไม่

ตอบ : ในพื้นที่ยังไม่มีการจัดตั้งด่าน เนื่องจากต้องการสร้างความเชื่อมั่นให้กับชุมชน แต่ก็ยังมีการเข้าไปตรวจตามหมู่บ้าน

ถาม : ผู้นำชุมชน และส่วนราชการ ได้มีการตรวจสอบสารเพื่อหาสารเสพติดด้วยหรือไม่

ตอบ : มีการตรวจ ตรวจให้เป็นตัวอย่างของอาสาค้าฝิ่น หากมีการตรวจพบก็จะถูกไล่ปลดออกจากราชการทันที

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับ ผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นางรัชณี : เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ซื้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสนใจเข้าร่วมโครงการ จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายสมบุรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วมจากการแลกเปลี่ยน

ถาม : ใช้ระยะเวลาการเดินทางจากพื้นที่นี้ไปยังฝั่งฉานนานหรือไม่

ตอบ : เดินทางประมาณ 1 วัน 1 คืน

ถาม : เพราะเหตุใด คุณส่องแสงเสพยาในปริมาณที่มาก แล้วไม่เกิดอาการซื้อคหรือหมดสติ

ตอบ : เนื่องจาก ได้เริ่มจากการเสพในปริมาณน้อยติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน จึงทำให้การเสพในครั้งเดียว 200 เม็ด ไม่มีอาการแสดงออกชัดเจนเท่าไรนัก

ถาม : ท่านมีคำแนะนำเยาวชนรุ่นใหม่ ไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างไร

ตอบ : อย่าคิดลองเล่น หรือฟังคำชักชวนจากเพื่อน เราต้องมีสติและหนักแน่นมากพอ ที่จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เพราะปัญหาที่จะตามมาย่อมมีผลเสียมากกว่าผลดี

ถาม : ในกรณีที่หมู่บ้านห้วยसानเป็นหมู่บ้านที่ค่อนข้างจะปิดจากสังคมภายนอก ผู้ชายจากต่างหมู่บ้านกล้าเข้ามาจีบผู้หญิงในหมู่บ้านบ้างหรือไม่

ตอบ : มีบ้าง ซึ่งโดยส่วนมากผู้หญิงในหมู่บ้านจะต่อต้านกฎระเบียบในหมู่บ้านเอง ที่ไม่ให้สิทธิกับผู้หญิงมากเท่าที่ควร ผู้หญิงในหมู่บ้านจึงต่อต้านไม่นิยมคบหากับผู้ชายชนเผ่าเดียวกัน และยังคงมีบางส่วนที่ไม่สามารถคัดค้านการคลุมถุงชน จึงจำเป็นต้องแต่งงานตามประเพณีของชนเผ่า

นายณพวัชร สิงห์ศักดิ์ ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ สิ่งที่ได้รับจากการอบรมได้เรียนรู้ คือ การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งสิ่งที่สำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ ดังนั้นการดำเนินงานของโครงการร้อยใจรักษ์ จึงเน้นการพัฒนาพื้นที่โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน การระเบิดจากข้างใน ด้วยการให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม รวมไปถึงการให้โอกาสคนที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายได้มีโอกาสดับตัวมาเป็นคนดี หันมาประกอบอาชีพที่สุจริต ด้วยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ โดยการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ชุมชนก็จะสามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง และเมื่อชุมชนอยู่ได้ด้วยตนเองโดยที่ไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งผิดกฎหมาย ปัญหายาเสพติดก็จะค่อยลดหายไป เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

การสรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ

- 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน
- 2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือเพื่อเสนอโครงการแก้ไขปัญหาคความต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

1. เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหในชุมชนของ ท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหาร ระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
3. สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมิงงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดยงบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การสรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้

ท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการอบรม

1. การจัดการพื้นที่แบบองค์รวม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ 1). ป่าอนุรักษ์ หรือ ป่าใช้สอย 2). ที่เนินเขา 3). ที่ดอน และ 4). ที่นา
2. การปลูกไม้ผลแบบผสมผสาน
3. การปรับปรุงสายพันธุ์โดยการสืบเปลี่ยนยอดมะม่วงให้ตรงกับความต้องการของตลาด
4. การปลูกไม้ยืนต้นสีส้มสวยงาม ได้แก่ เหลืองอินเดีย จั๊กดอกแดง หางนกยูง เพื่อปรับภูมิทัศน์เพิ่มความสวยงามและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว
5. การส่งเสริมการปลูกกาแฟโรบัสต้า
6. การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนเพื่อต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง
7. การใช้ประโยชน์จากไม้ซางนวล
8. การปลูกข้าว ปลูกพืชหมุนเวียน โดยลดการใช้สารเคมี
9. การเก็บเมล็ดพันธุ์ การปรับปรุงพันธุ์ข้าวพันธุ์โอโต (กข21) โดยใช้มือเกี่ยว
10. การผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อใช้ทดแทนสารเคมี
11. การทำปุ๋ยหมักจากมูลวัว
12. การจัดตั้งโรงสีชุมชน เพื่อสีข้าวขายเอง และเพื่อการบริโภคในครัวเรือน
13. การเพิ่มผลผลิตของข้าว โดยการใช้สารชีวภัณฑ์
14. การปลูกพืชผสมผสาน 3 ระยะ คือระยะสั้น ระยะกลาง และ ระยะยาว
15. วิธีการแปลงเพศมะละกอ โดยใช้ไม้เสียบกลางลำต้น
16. การเลี้ยงไก่ดำภูพาน เป็ดไขพันธุ์กากีแคมเบลล์ เป็ดเทศพันธุ์บาร์ห์ลี และเป็ดเนื้อพันธุ์ฮีเหลือง
17. การส่งเสริมการเลี้ยงหมูดำดอยตุง
18. การทำอาหารหมักลดต้นทุนในการเลี้ยงสัตว์จากต้นกล้วย และ หญ้าเนเปียร์หวานอิสราเอล
19. การจัดตั้งกองทุนพันธุ์สัตว์ กองทุนยา/วัคซีน กองทุนสนับสนุนอุปกรณ์สำหรับคนยากจน กองทุนอาหารสัตว์ และทีมอาสาปศุสัตว์เคลื่อนที่ เพื่อติดตามและดูแลด้านการเลี้ยงปศุสัตว์ในชุมชน
20. วิธีการสร้างอ่างพวงสันเขาแบบขอยซีเมนต์ และแบบพลาสติก
21. การใช้ระบบกักน้ำ
22. การบริหารจัดการน้ำ ซึ่งมีคณะกรรมการดูแลน้ำ และมีการติดตั้งมิเตอร์ ควบคุมการใช้น้ำ
23. อ่างพวงสันเขาสามารถใช้ในการเกษตรได้ 12-20 ไร่

แนวทางการนำไปปรับใช้ในพื้นที่

1. การปลูกฝังขานวลและการใช้ประโยชน์จาก
ไม้ขานวล
2. การเลี้ยงไก่ดำภูพานขยายไปในพื้นที่
3. การเลี้ยงสัตว์โดยใช้อาหารหมักลดต้นทุน
จากต้นกล้วย และหญ้าเนเปียร์หวาน
อิสราเอล
4. จัดตั้งทีมปศุสัตว์และจัดฝึกอบรมอาสาสมัคร
5. นำเทคนิคการสร้างอ่างพวงสันเขาแบบขอย
ซีเมนต์ไปปรับใช้ในพื้นที่
6. สนับสนุนและส่งเสริมการปลูกกาแฟโรบัสต้า
ในพื้นที่
7. การแปลงเศษมะละกอโดยใช้ไม้เสียบกลาง
ลำต้น
8. นำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปเผยแพร่ ต่อยอด
ให้กับชุมชน
9. กฎกติกาการใช้น้ำในชุมชน และการจัดตั้ง
กองทุนประปาหมู่บ้าน
10. การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนเพื่อการต่อรอง
ราคาผลผลิตทางการเกษตร
11. การจัดตั้งกองทุนยวักชิน สำหรับแก้ปัญหา
โรคระบาด และลดอัตราการตายในพื้นที่

การประเมินความพึงพอใจ รุ่นที่ 1/67 ทต.แม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	98.31	1.69	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	89.83	10.17	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	83.05	16.95	-	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	88.14	11.86	-	-
วิทยากรมีความรู้	93.22	6.78	-	-
สถานที่อบรม	71.19	23.73	5.08	-
สถานที่พัก	37.29	40.68	20.34	1.69
อาหารและเครื่องดื่ม	88.14	11.86	-	-

หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 59 คน จาก 62 คน